

مدل علی جهت‌گیری آینده بر یادگیری خودتنظیمی با نقش میانجیگری خودکارآمدی تحصیلی و ارزش تکلیف در بین دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش پزشکی (مجازی) دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

عاطفه آرین فر^{۱*} محمدحسن صیف^۲

^۱ گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشکده تحصیلات تکمیلی پیام نور، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

^۲ گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۳۹۸/۰۳/۱۲

پذیرش: ۱۳۹۹/۰۲/۲۱

چاپ: ۱۳۹۹/۰۸/۲۹

نویسنده مسوول:

عاطفه آرین فر، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشکده تحصیلات تکمیلی پیام نور، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
ایمیل: a.ar606@yahoo.com

زمینه و هدف: هدف از پژوهش حاضر ارائه الگوی روابط علی جهت‌گیری آینده و یادگیری خودتنظیمی بر اساس نقش واسطه‌گری خودکارآمدی تحصیلی و ارزش تکلیف به روش تحلیل مسیر است.

روش بررسی: در پژوهش پیش رو، که به شکل توصیفی از نوع همبستگی انجام گرفته است، با نمونه‌ای پژوهشی شامل ۲۰۵ نفر دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش پزشکی (مجازی) دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، که بر اساس فرمول کوکران و به شیوه نمونه‌گیری طبقه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شده‌اند و پرسشنامه‌ای متشکل از ۴ پرسشنامه را تکمیل نمودند که شامل پرسشنامه خودتنظیمی بوفارد (۱۹۹۵)، پرسشنامه استاندارد خودکارآمدی تحصیلی میجلی و همکاران (۲۰۰۰) و پرسشنامه ارزش تکلیف پیترپج (۱۹۹۱)، پرسشنامه جهت‌گیری آینده سیگنر (۲۰۰۹) بود. برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مسیر و نرم افزارهای Amos و Spss استفاده شد.

یافته‌ها: عامل جهت‌گیری آینده بر خودتنظیمی تحصیلی در دانشجویان دارای ضرایب همبستگی مثبت و معنی دار است. همچنین سنجش تکوینی با استفاده از دانشجویان از خودکارآمدی تحصیلی و ارزش تکلیف هم همبستگی مثبت و معنی دار نشان داد. به این ترتیب فرضیه‌های پژوهش تأیید شد.

نتیجه‌گیری: در نتیجه یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت استفاده از جهت‌گیری آینده با توجه به میانجی‌گری خودکارآمدی تحصیلی و ارزش تکلیف، به رشد خودتنظیمی تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش پزشکی (مجازی) دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و استفاده بیشتر آنها از خودتنظیمی تحصیلی، در یادگیری منجر می‌شود. بررسی شاخص‌های برازندگی نشان داد که مدل پیشنهادی پژوهش با داده‌های گردآوری شده از دانشجویان دوره‌های مجازی دارای برازش نسبتاً مناسبی است.

واژگان کلیدی: نیازسنجی، ارزش تکلیف، جهت‌گیری آینده، خودکارآمدی تحصیلی، یادگیری خود تنظیمی.

مقدمه

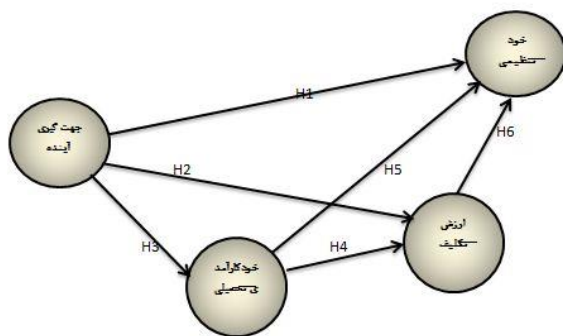
طرف محققان تعلیم و تربیت، روز به روز در حال گسترش است و انجام پژوهش‌ها را در جهت مدیریت آموزش و بهبود عملکرد تحصیلی فراگیران دوره‌های آموزش مجازی از اهمیت و ضرورت بسیاری برخوردار کرده است. امروزه متغیرهای انگیزشی از مهم‌ترین متغیرهای تأثیرگذار یادگیری، موفقیت و پیشرفت تحصیلی دانشجویان مجازی و غیرمجازی به‌شمار می‌آیند، از این‌رو مورد توجه بسیاری از متخصصان حوزه تعلیم و تربیت قرار گرفته‌اند. بنابراین در چنین عصری نیاز به یادگیرنده مستقل و با انگیزه‌ای است که با به‌کارگیری روش‌های نوین، با جهت‌گیری هدفی خاص در راستای تسلط بر مطالب و تکالیف درسی با راهبردهای خودتنظیمی، به تلاش می‌پردازد (۱). به‌طورکلی یادگیری خودتنظیمی عبارت است از توانایی فرد در توسعه دانش، مهارت‌ها و رفتارهایی که می‌تواند از یک زمینه به زمینه دیگر و نیز از

مدیریت فرد در چشم انداز یادگیری، در جامعه دانش‌بنیاد در سال ۲۰۲۰ توسط پژوهشگران علم و فناوری، دسترسی به دانش مناسب با وسیله مناسب در زمان و مکان مناسب دانسته شده است. به علت سرعت میزان تولید علم در جهان، روش‌های قدیمی آموزش و یادگیری کارایی خود را از دست داده است. بنابراین در چنین عصری نیاز به یادگیرنده مستقل و با انگیزه‌ای است که با به‌کارگیری روش‌های نوین آموزشی از جمله آموزش مجازی، با جهت‌گیری هدفی خاص در راستای تسلط بر مطالب و تکالیف درسی با راهبردهای خودتنظیم‌دهی، به تلاش می‌پردازد (۱).

بر همین اساس، در راستای فراهم کردن عدالت آموزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دانشگاهی اقدام به دایر نمودن دوره‌های آموزش مجازی نموده‌اند. از سوئی با فراگیرتر شدن آموزش‌های مجازی، در خصوص کیفیت پیشرفت تحصیلی فراگیران این دوره‌ها، دغدغه‌هایی از

دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش پزشکی (مجازی) دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی است. بهترین روش برای توصیف ارتباط بین یک مجموعه از متغیرهای به هم پیوسته به وسیله میانگین‌های یک مدل مسیر علی است.

لذا با نظر به اهمیت مدیریت یادگیری در آموزش‌های مجازی توسط فرد فراگیر، انجام نشدن هیچ پژوهشی در گذشته با این چیدمان، مدلی را که از پیشینه نظری و پژوهش‌های قبلی مشتق می‌شود به‌عنوان مدل مفهومی (شکل ۱) انتخاب و پس از ارزیابی روابط میان متغیرها، ضرایب را برآورد و نهایتاً مدل برازش می‌گردد. مدل مفهومی پژوهش در شکل (۱) ارائه شده است.

شکل (۱): مدل مفهومی و فرضیه‌های پژوهش

روش بررسی

این پژوهش با توجه به ماهیت تحقیق و روش بررسی متغیرها توصیفی از نوع همبستگی، است.

جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش پزشکی (مجازی) دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ (۴۴۹ نفر) تشکیل دادند که نمونه مورد بررسی (۲۰۵ نفر) که بر اساس جدول مورگان به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای چند مرحله‌ای (ابتدا از بین از لیست درس‌های ارائه شده در طول ترم، تعدادی برگزیده شده، سپس در زمان آزمون نهایی ترم، تعدادی از آزمون‌ها انتخاب، و سپس افراد به تصادف تعدادی پرسشنامه‌ها را تکمیل نمودند) انتخاب شدند.

جهت بررسی و سنجش متغیرها، شرکت کنندگان به پرسشنامه‌ای متشکل از چهار پرسشنامه استاندارد تهیه شد. این پرسشنامه متشکل از شش گویه بود. حیطه‌های مورد بررسی شامل ارزش تکلیف، خودتنظیمی، خودکارآمدی تحصیلی و جهت‌گیری آینده (شغلی) می‌شود:

مقیاس پرسشنامه در طیف پنج لیکرتی (۱-۵ درجه) شیوه نمره‌دهی به‌صورت زیر بود. پایایی این پرسشنامه از روش تحلیل عامل تأییدی $GFI = 0/99$, $AGFI = 0/94$, $RMSEA = 0/05$ تعیین شد و نشان داد که ضریب همبستگی بین سؤالات مناسب بوده و روایی آن

موقعیت‌های یادگیری به زمینه‌های کار و اوقات فراغت منتقل شوند. این سازه مبحثی را در مورد اصلاح نوع آموزش در سراسر جهان برانگیخته است (۲).

یکی از متغیرهای انگیزشی مؤثر بر یادگیری خودتنظیمی (Self-regulated learning «خودکارآمدی» academic self-efficacy) است. خودکارآمدی، قضاوت درباره توانایی خود به منظور رسیدن به موفقیت در حوزه‌ای مشخص و معین است یا به عبارت دیگر، میزان اصرار، مداومت، شکیبایی و تحمل فرد برای دستیابی به تجربه در حیطه‌ی معینی از امور را تعیین می‌کند (۳). میزان اثر خودکارآمدی تحصیلی بر خودتنظیمی به شیوه‌های متفاوتی بررسی شده است هر چه میزان استفاده از راهبردهای یادگیری خودتنظیمی بیشتر شد، بهبود گسترش دانش افراد در مورد آن راهبردها، خودکارآمدی در استفاده از این راهبردها، سودمندی درک‌شده از نتایج آن‌ها را نتیجه داد (۴-۵)، که این نتیجه سبب تفسیرهای مفید، جذاب و سودمند در انجام وظایف تحصیلی می‌گردد (۶). متغیر دیگر تأثیرگذار بر یادگیری خودتنظیمی، «ارزش تکلیف» (task value) است که عبارت است از تفسیرهای فراگیران از سودمندی، جذابیت و مفید بودن تکلیف (۷). یادگیرنده‌های خودتنظیمی، اهدافی برای یک تکلیف ویژه برمی‌گزینند و از راهبردهای مناسبی برای کسب این اهداف استفاده می‌کنند و فعالانه جنبه‌های مهم شناخت، رفتار و محیط را برای کسب اهداف یادگیری خودشان، کنترل می‌کنند (۸و۵)، که سبب کسب کیفیت بالای عملکرد فرد می‌شود (۵). از دیگر متغیرهای نوین در مدیریت آموزشی، «جهت‌گیری آینده» (future orientation) است. جهت‌گیری آینده به نحوه برداشت ذهنی فرد از آینده اشاره می‌کند و بستری را برای هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی، کاوش انتخاب‌ها و ایجاد تعهد فراهم می‌آورد و در نتیجه مسیر تحولی فرد را هدایت می‌کند (۹). که می‌تواند برنامه‌ریزی آینده را تسهیل کند و زمینه‌های پیشرفت فرد را به‌وجود آورد (۱۰) و یک پیش شرط ضروری برای دستیابی به اهداف شخصی مشخص با توجه به باور فراگیران از موفقیت، جست‌وجوی اختیاری انتخاب‌های آینده، تبادل اطلاعات و طرح‌ریزی منظم برای آینده است (۱۱) و میزان ارزشمندی تکلیف برای دستیابی به اهداف و برنامه آینده خویش و میزان ارزش درونی را شامل می‌شود (۱۲).

در خصوص تمرکز این پژوهش بر دانشجویان دوره‌های مجازی باید اشاره نمود که به باور لیننبرینک (Linnenbrink) و پکران (Pekrun) انجام پژوهش‌های سیستماتیک و برخاسته از نظریه به‌منظور دستیابی به دانشی جامع درباره ابعاد یادگیری‌های مجازی ضرورت دارد (۱۳). لذا با توجه به چارچوب نظری و پیشینه تحقیقات ذکر شده، این پژوهش درصدد تبیین یادگیری خودتنظیمی دانشجویان آموزش پزشکی (مجازی) دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران به روش تحلیل مسیر است.

با توجه به نتایج و گزارشات، مسئله اصلی در این پژوهش، بررسی و شفاف کردن روابط میان متغیرهای انگیزشی و متغیرهای شناختی و چگونگی تأثیر آن‌ها در قالب یک مدل بر خودتنظیمی دانشجویان

رفتاری، مورد استفاده قرار می‌گیرد و دو حیطة «کار و شغل» و «ازدواج و خانواده» را ارزیابی می‌کند. در پژوهش حاضر، سنجش کار و شغل مورد بررسی واقع شده است. مقدار ضریب اعتبار بر اساس ضریب آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های رفتاری، انگیزشی و شناختی را به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۹۱ و ۰/۸۵ به دست آورده شده است. برای بررسی روایی، با اجرای تحلیل عاملی از روش چرخش متمایل، این سه عامل بر روی هم در حدود ۳۸ درصد واریانس را تبیین می‌کردند (۲۲). حداقل نمره این پرسشنامه ۲۰ و حداکثر آن ۱۰۰ می‌باشد.

با توجه به توزیع نرمال داده‌ها، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی) و آمار استنباطی (تحلیل مسیر و ضریب همبستگی پیرسون) و برای بررسی روابط بین متغیرهای پژوهش و آزمون فرضیه‌ها در قالب یک مدل علی-مقایسه‌ای بر اساس پیشینه‌ی نظری و تجربی، از نرم افزارهای Amos, Lisrel و Spss21 (IBM, Armonk, NY, USA) استفاده شد.

لازم به ذکر است جهت انجام پژوهش، شناسه اخلاق از کمیته اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی دریافت شده (IR.PNU.REC.1397.049) و تمام اصول اخلاقی در تمام موارد از جمله رضایت آگاهانه داوطلبین و نیز حقوق مؤلفین، طراحی مطالعه و غیره رعایت شده است.

یافته‌ها

نمونه پژوهش حاضر در دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه شهید بهشتی ۲۰۵ نفر از دانشجویان آموزش پزشکی (مجازی) در مقطع کارشناسی ارشد، را شامل می‌شدند که میانگین و انحراف معیار هر یک از متغیرها در جدول زیر ارائه می‌گردد:

جدول ۱: میانگین و انحراف استاندارد متغیرها

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
جهت‌گیری آینده	۱۶۹/۴۵	۹/۷۸	-۰/۸۹	-۱/۶۶
خودکارآمدی تحصیلی	۱۲/۰۶	۲/۴۲	۰/۴۷	۰/۰۹
ارزش تکلیف	۱۰/۲۷	۱/۸۷	-۰/۰۶	۰/۲۸
خودتنظیمی تحصیلی	۴۴/۳۰	۳/۱۹	۰/۳۸	-۰/۵۰

به روش تحلیل مسیر بود، بنابراین اثرات مستقیم متغیرهای پژوهش بر یکدیگر در جدول ۲ ارائه شده است.

توسط اساتید و متخصصان این حوزه تأیید شد. حداقل نمره این پرسشنامه ۴۵ و حداکثر آن ۲۲۵ می‌باشد. این پرسشنامه‌ها عبارتند از:

۱- پرسشنامه خود تنظیمی بوفارد: حاوی ۱۴ گویه است که توسط بوفارد (Bouffard) و همکاران (۱۷) طراحی شده است. همه سؤال‌ها در یک پیوستار ۵ درجه‌ای با استفاده از مقیاس نمره‌گذاری طیف لیکرت می‌باشند. ضریب پایایی کلی پرسشنامه براساس آلفای کرونباخ ۰/۷۱/ به دست آمده است. پایایی خرده مقیاس راهبردهای شناختی ۰/۷۰، و خرده مقیاس فراشناختی ۰/۶۸ گزارش شده است. حداقل نمره این پرسشنامه ۱۴ و حداکثر آن ۷۰ می‌باشد.

۲- پرسشنامه ارزش تکلیف پیترتريج: این مقیاس دارای ۶ گویه می‌باشد که در طیف پنج لیکرتی تنظیم شده است. ضریب پایایی برای این مقیاس در مطالعه پیترتريج (Pintrich) و همکاران (۱۸) برابر با ۰/۹۰ بوده است. حداقل نمره این پرسشنامه ۶ و حداکثر آن ۳۰ می‌باشد.

۳- پرسشنامه استاندارد خودکارآمدی تحصیلی میجلی (Midgley) و همکاران: این مقیاس دارای ۵ گویه است با یک مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای است. آلفای کرونباخ برای داده‌ها قبل و بعد از انجام عمل آزمایشی به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۹۰ به دست آوردند (۱۹). در این پژوهش میزان پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ برای مقیاس خودکارآمدی تحصیلی ۰/۸۶ به دست آمده است. برای بررسی روایی این ابزار از روایی صوری و محتوایی با استفاده از نظر صاحب نظران و متخصصان مورد بررسی قرار گرفت. حداقل نمره این پرسشنامه ۵ و حداکثر آن ۲۵ می‌باشد.

۴- پرسشنامه مسیر زندگی آینده: این پرسشنامه با ۲۰ ماده بر اساس مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای تهیه شده است. این پرسشنامه برای سنجش سه مؤلفه جهت‌گیری آینده که شامل مؤلفه انگیزشی، بازنمایی شناختی و

هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش واسطه‌ای و پیش‌بینی‌کننده متغیرها و هم‌چنین تعیین میزان اثرات مستقیم و غیر مستقیم این متغیرها با یکدیگر

جدول ۲. مشخصه‌های نکوی برازندگی مدل پیش‌بینی خودتنظیمی تحصیلی دانشجویان

مشخصه	برآورد
نسبت مجذور کای به درجه آزادی (x ² /df)	۲/۰۶
شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)	۰/۹۸
شاخص نکویی برازش (GFI)	۰/۹۷
شاخص تعدیل شده نکویی برازش (AGFI)	۰/۹۶
جذر برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA)	۰/۰۵۲

با توجه به مشخصه‌های نکویی برازش که در جدول ۲ گزارش شده، چارچوب مناسبی را برای مدل پیش‌بینی خودتنظیمی در سطح نسبتاً خوبی است و مدل مفهومی ارائه شده از منظر شاخص‌های برازش مدل، چارچوب مناسبی را جهت بررسی خودتنظیمی ارائه می‌دهد.

جدول ۳: برآوردهای ضرایب اثر مستقیم و غیر مستقیم متغیرهای پژوهش با توجه به مدل پژوهش

برآوردهای ضرایب اثر مستقیم		برآوردهای ضرایب اثر غیر مستقیم	
ت	پارامتر استاندارد شده	ت	پارامتر استاندارد شده
<i>اثر مستقیم جهت‌گیری آینده بر:</i>			
		۳/۴۸	۰/۲۶**
		۵/۰۲	۰/۳۶**
۸/۵۱	۰/۲۴**	۲/۰۹	۰/۱۷**
<i>اثر مستقیم خودکارآمدی تحصیلی بر:</i>			
		۳/۹۵	۰/۲۹**
۱۲/۶۰	۰/۳۴**	۲/۷۵	۰/۲۱**
<i>اثر مستقیم ارزش تکلیف بر:</i>			
		۳/۴۷	۰/۲۶**

ها با مقادیر بیش از ۲ تایید شد. شاخص‌های برازش در جدول ۴ آمده است. شاخص‌های مورد انتظار بر اساس منبع سبحانی فرد و اخوان (۱۳۹۱) و حبیبی و عدن و (۱۳۹۶) استناد شده است (۲۵،۲۴)

در مرحله بعد، با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی معیارهای کیفیت دانش پژوهی و برازندگی مدل در نمودار ۱ نمایش داده شد. مقدار مورد انتظار - آماره تی برای تایید معناداری، ۲ می‌باشد که بر اساس معناداری کلیه عامل -

جدول ۴: شاخص های برازش تحلیل عامل تأییدی مرتبه دوم سازه معیارهای کیفی دانش پژوهی (سال ۱۳۹۶)

شاخص مورد انتظار	مقادیر مشاهده شده	نام شاخص
-	۹۹۲	آماره خی دو (χ^2)
$\leq 0/05$	$< 0/001$	معناداری
-	۳۶۲	درجه آزادی df
$3 \leq$	۲/۷	نسبت خی دو به درجه آزادی (χ^2/df)
$0/1 <$	۰/۰۸	ریشه خطای میانگین مجذورات تقریبی (RMSEA)
$0/90 \geq$	۰/۹۴	شاخص نرم شده برازش (NFI)
$0/90 \geq$	۰/۹۶	شاخص برازش تطبیقی (CFI)
$0/90 \geq$	۰/۹۰	شاخص نیکویی برازش (GFI)

بحث

همکاران (۶) است و چنین تبیین می‌شود که ارزش تکلیف به عنوان محرکی قوی، فرد را برای انجام کاری برانگیزاند. چنانچه دانشجویان باور داشته باشند که، آنچه آنان یاد می‌گیرند سودمند و مهم است، و خودکارآمدی خود را بپذیرند، با انگیزه بیشتری به یادگیری می‌پردازند و تلاش و پافشاری بیشتری می‌کنند و نیز نتایج نشان داد اثر مستقیم ارزش تکلیف بر خودتنظیمی تحصیلی معنی‌دار است. دانشجویان، ارزش تکلیف تحصیلی را به عنوان یکی از قوی‌ترین مؤلفه‌های درون‌زا برای اثربخشی عمیق به خودتنظیمی و به عنوان سائقی برای تعامل در فعالیت‌های تحصیلی، از خود نشان داده‌اند.

هم‌چنین، نتایج نشان داد که اثر مستقیم جهت‌گیری آینده بر خودکارآمدی تحصیلی معنی‌دار است که همسو با تحقیقات آزیلی (Azizli) و همکاران (۱۱) است. جهت‌گیری برنامه‌های حرفه‌ای آینده، نگرش دانشجویان و باورهای خودکارآمدی در موضوعات علمی دانشجویان را تحت تأثیر قرار دهند (۱۵) چرا که باورهای خودکارآمدی به صورت اتفاقی رخ نمی‌دهند و موفقیت‌ها، باور خودکارآمدی را تقویت می‌کنند. نتایج نشان داد اثر مستقیم خودکارآمدی تحصیلی بر خودتنظیمی در دانشجویان تأیید می‌شود که این تأیید همسو با تحقیقات چو (Cho) و همکاران (۴) و توسط چارلتون (Charlton) (۵) می‌باشد. بر این اساس، می‌توان چنین تبیین کرد که با توجه به نظر بندورا (Bandura) (۱۶)، که خودتنظیمی را وابسته به متغیر انگیزشی مهم می‌داند. از دیدگاه او باورهای خودکارآمدی، داوری‌های فرد درباره توانایی‌های خود در زمینه سازماندهی و انجام تکالیف موردنظر است و اگر فردی در یک تکلیف احساس خودکارآمدی بالایی داشته باشد کارکرد خودنظم بخشی او از

هدف از پژوهش حاضر، ارائه مدل علی جهت‌گیری آینده و یادگیری خودتنظیمی با نقش واسطه‌ای خودکارآمدی تحصیلی و ارزش تکلیف در بین دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش پزشکی (مجازی) دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی است. در بررسی مدل مفهومی پژوهش و با توجه به شاخص‌های نکویی برازش و نیز بررسی کلیت مدل در گروه مورد بررسی، مدل مذکور از نظر شاخص‌ها، برازش مناسبی داشت و می‌تواند در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌ها مورد استفاده قرار گیرد و در راستای مبانی نظری و تجربی موجود است.

نتایج پژوهش نشان داد که، اثر مستقیم جهت‌گیری آینده در دانشجویان بر ارزش تکلیف تأیید می‌گردد که همسو با تحقیقات جو جو (JuJoo) و همکاران (۱۲) است. جهت‌گیری آینده، کشش افراد در جهت درگیر شدن درباره فکر کردن به آینده را، با تفسیرهای فراگیران از سودمندی، جذابیت و مفید بودن تکلیف نشان می‌دهد که وقتی با درجه‌ی اهمیت و سودمندی ادراک شده‌ی تکلیف به عنوان سائقی برای تعامل در فعالیت‌های تحصیلی همراه شود، افرادی دارای انگیزه بالا را در جهت رسیدن به اهداف آماده می‌نماید. هم‌چنین یافته‌ها در ارتباط با اثر مستقیم جهت‌گیری آینده بر خودتنظیمی تحصیلی در دانشجویان تأیید می‌شود. بر اساس تأیید آن، می‌توان چنین تبیین کرد که افراد خودتنظیم برای افزایش و تسهیل تفکر خلاق و اهداف بلند مدت خود، به نظم‌دهی به فعالیت‌ها و خلاقیت‌های خود می‌پردازند. نقش اساسی فراگیر، در سازماندهی اطلاعات ورودی و هدایت دامنه وسیعی از رفتارها است (۱۴). نتایج پژوهش نشان داد که، اثر مستقیم خودکارآمدی تحصیلی بر ارزش تکلیف در دانشجویان تأیید می‌شود که این تأیید همسو با تحقیقات جی‌پراست (J.Prast) و

برنامه‌های حرفه‌ای آینده، نگرش دانشجویان و باورهای خودکارآمدی در موضوعات علمی دانشجویان را تحت تأثیر قرار دهند (۱۵).

نتیجه گیری

این مطالعه به مقایسه اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پژوهش بر یکدیگر در دانشجویان آموزش پزشکی (مجازی) دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، پرداخت. میزان واریانس تبیین شده ارزش تکلیف ۰/۲۰، خودکارآمدی تحصیلی ۰/۱۷ و یادگیری خودتنظیمی تحصیلی ۰/۴۶ است. مقایسه واریانس تبیین شده نشان داد که، اثر متغیر خودکارآمدی بیشترین تأثیر را بر راهبردهای یادگیری خودتنظیمی دارد. یافته‌های این پژوهش نشان دادند، در دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش پزشکی (مجازی) دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، بیشترین اثر کل بر روی خودتنظیمی تحصیلی مربوط به متغیر خودکارآمدی تحصیلی است.

می‌توان نتیجه گرفت که، دانشجویان خودکارآمدی تحصیلی را درباره توانایی‌های خود و به‌دست آوردن نتایج خوشایند و حل مشکلات مربوط به حیطه‌های مختلف تحصیلی به‌کار می‌برند. با توجه به این‌که، هر چه افراد تمایل بیشتری برای انجام وظایف تحصیلی خود داشته باشند، به احتمال فراوان تعهد بیشتری نسبت به تحصیل داشته و رغبت بالاتری برای صرف زمان و وقت و تلاش برای تکالیف و مطالعات تحصیلی خود دارند. در نتیجه کارآمدی و اصرار بیشتری در مواجهه با مسائل و مشکلات تحصیلی از خود نشان می‌دهند.

به‌طبع تحقیقات بسیاری برای تأیید این یافته‌ها لازم و ضروری هست و هم‌چنین تحقیقات وسیع‌تری در سایر متغیرهای اساسی مؤثر بر یادگیری خودتنظیمی، مورد نیاز است که دانشجویان متعهد و با مسئولیت‌پذیری علمی دقیق و خلاق برای جامعه‌ی تربیت گردند. اگر چه در این پژوهش دسترسی به دانشجویان با سختی صورت پذیرفت، ولیکن تحقیقات بیشتر می‌تواند به بررسی گسترش دامنه اثرات عوامل مختلف بر خودتنظیمی بپردازد.

با نظر به اهمیت روزافزون نحوه‌ی مدیریت در آموزش فردی و مجازی، شرایط به‌گونه‌ای فراهم گردد تا دانشجویان به شیوه‌ای هدایت شوند که بتوانند از راهبردهای ویژه برای رسیدن به اهداف عالی خود بهره‌مند گردند. بدین منظور، به دست اندرکاران و متولیان آموزش و یادگیری پیشنهاد می‌شود، ضمن فراهم‌سازی بستری مناسب برای رشد آثار مثبت این متغیرها، دوره‌هایی را جهت آموزش راهبردهای یادگیری خودتنظیمی، فراهم نمایند.

این پژوهش حاصل رساله دکتری می‌باشد. امید است، نتایج آن در آموزش مورد استفاده قرار گیرد.

جهت‌های گوناگون بهبود می‌یابد. نتایج پژوهش نشان داد که اثر مستقیم خودکارآمدی تحصیلی بر ارزش تکلیف دانشجویان معنی‌دار است که همسو با تحقیقات جی‌پراست (J.Prast) و همکاران (۶) است. چنان‌چه دانشجویان باور داشته باشند که، آن‌چه آنان یاد می‌گیرند سودمند و مهم است، و خودکارآمدی خود را بپذیرند، با انگیزه بیشتری به یادگیری می‌پردازند و تلاش و پافشاری بیشتری می‌کنند و نیز نتایج نشان داد، اثر مستقیم ارزش تکلیف بر خودتنظیمی تحصیلی معنی‌دار است. دانشجویان، ارزش تکلیف تحصیلی را به‌عنوان یکی از قوی‌ترین مؤلفه‌های درون‌زا برای اثربخشی عمیق به خودتنظیمی و به‌عنوان سائق برای تعامل در فعالیت‌های تحصیلی، از خود نشان داده‌اند. هم‌چنین، نتایج نشان داد که اثر مستقیم ارزش تکلیف بر خودتنظیمی تحصیلی دانشجویان تأیید می‌شود که این تأیید همسو با تحقیقات چارلتون (5) (Charlton) می‌باشد. بر اساس تأیید آن می‌توان چنین تبیین کرد که مهارت‌های خودتنظیمی با فعالیت‌های ارزش تکلیف ارتباط دارند و از آن متأثر است.

یافته‌های پژوهش نشان داد که، جهت‌گیری آینده بر خودتنظیمی تحصیلی اثر غیرمستقیم دارد. به عبارتی، جهت‌گیری آینده تحصیلی به واسطه‌گری خودکارآمدی تحصیلی و ارزش تکلیف بر خودتنظیمی تحصیلی اثر مثبت و معناداری دارد. این نتیجه به معنای آن است، هر چه دانشجویان در انجام وظایف تحصیلی خود، استقامت نشان دهند، عملکردی از خود نشان می‌دهند که باعث احساس خودکارآمدی بالایی شود و آن دلیلی برای عملکرد بهتر در موقعیت‌های بعدی است. دانشجویانی که نسبت به آینده خوشبین هستند، انتظار بالایی از توانایی‌های ذهنی و بدنی خود دارند که در این صورت دارای انگیزه بالا برای پیشرفت و کمترین سطح ناامیدی هستند و برای تکالیف تحصیلی خود ارزش زیادی قائل می‌باشند. نتیجه مهم دیگر این پژوهش، نشان داد که، خودکارآمدی تحصیلی به واسطه‌گری ارزش تکلیف بر خودتنظیمی تحصیلی اثر غیرمستقیم دارد. اگر دانشجویان تمایل بیشتری برای انجام وظایف تحصیلی خود داشته باشند، تعهد بیشتری نسبت به تحصیل داشته و رغبت بالاتری برای صرف زمان و وقت و تلاش برای تکالیف و مطالعات تحصیلی خود دارند. این دانشجویان به دلیل داشتن گرایش و انگیزه بیشتر، ظرفیت و قابلیت بیشتری برای انجام عملیات شناختی در یک تکلیف را دارا بوده و تمایلی به پایان دادن مسائل تحصیلی با توجه به ساختارهای آماده را ندارند و در تلاش برای انجام وظایف تحصیلی خود با نگاهی نقاد خواهند بود. بر اساس تأیید این فرضیه می‌توان چنین تبیین کرد که محیط‌های یادگیری سازنده‌گرای ادراک شده هم به‌صورت مستقیم و هم غیرمستقیم از طریق جهت‌گیری آینده، ارزش تکلیف، نگرش نسبت به موضوع آموزشی با خودکارآمدی فراگیر ارتباطی تنگاتنگ دارد (۱۷). برای رسیدن به آینده روشن‌تر برای فراگیر، روانشناسان، مشاوران و معلمان باید نقش جهت‌گیری آینده را در رشد حرفه‌ای خودکارآمدی دانشجویان در نظر بگیرند (۱۸) و جهت‌گیری

تقدیر و تشکر

تضاد منافع: پژوهشگر در هیچ یک از مراحل تحقیق تضاد منافی نداشته است.

با سپاس از ریاست محترم دانشکده مدیریت و آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و دانشجویانی که در اجرای این پژوهش همکاری نمودند.

References

- Chen KC, Jang SJ. Motivation in online learning: Testing a model of self-determination theory. *Computers in Human Behavior*. 2010 Jul 1;26(4):741-52.
- Karimi, Yusef. Educational Psychology. Arasbaran. Tehran.(2017). [Persian]
- Seyf, Diba,, Marzoghi, Rahmatollah. Preparation of self-efficacy scale validation in the experimental sciences of students in middle school, *Quarterly Journal of New Thoughts on Education*, (2012), No. 1. [Persian]
- Cho MH, Kim Y, Choi D. The effect of self-regulated learning on college students' perceptions of community of inquiry and affective outcomes in online learning. *The Internet and Higher Education*. 2017 Jul 1;34:10-7. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2017.04.001>.
- Charlton CA. The Relationship Between Self-efficacy, Attribution and Task Value, and Performance in a Mandatory Military Self-paced Distance Learning Environment (Doctoral dissertation, University of West Florida).
- J.Prast, Emilie, Van de Weijer-Bergsma, Eva, Miočević, Milica, H.Kroesbergen, Evelyn, E.H.Van Luit, Johannes. Relations between mathematics achievement and motivation in students of diverse achievement levels. *Contemporary Educational Psychology*. Volume 55.(2018). Pages 84-96.
- Gholestani nia, Neda, Shahni eelag, Manizheh, Maktabi, Gholam hossen. Investigating the relationship between the causality of academic self-efficacy and negative motivational incentives with academic performance through mediation of control perception, task value, hope and disappointment in high school girl students. *School Psychology Magazine*.(2014). P2, No1/ 83-100. [Persian]
- Pintrich PR. Multiple goals, multiple pathways: The role of goal orientation in learning and achievement. *Journal of educational psychology*. 2000 Sep;92(3):544.
- Nurmi JE, Poole ME, Seginer R. Tracks and transitions-a comparison of adolescent future-oriented goals, explorations, and commitments in Australia, Israel, and Finland. *International Journal of Psychology*. 1995 Jan 1;30(3):355-75.
- Seginer R. Future orientation: Developmental and ecological perspectives. Springer Science & Business Media; 2009 Apr 21. <https://doi.org/10.1007/b106810>
- Azizli N, Atkinson BE, Baughman HM, Giammarco EA. Relationships between general self-efficacy, planning for the future, and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*. 2015 Aug 1;82:58-60.
- JuJoo, Young, YonLim, Kyu, Kim, Jiyeon. Locus of control, self-efficacy, and task value as predictors of learning outcome in an online university context. *Computers & Education*. Volume 62, March(2013), Pages 149-158.
- Linnenbrink-Garcia L, Pekrun R. Students' emotions and academic engagement: Introduction to the special issue. *Contemporary Educational Psychology*. 2011 Jan 1;36(1):1-3.
- Harter, S. The construction of the self: Adevelopmental perspective: New York: Guilford. (1999).
- Uitto A. INTEREST, ATTITUDES AND SELF-EFFICACY BELIEFS EXPLAINING UPPER-SECONDARY SCHOOL STUDENTS'ORIENTATION TOWARDS BIOLOGY-RELATED CAREERS. *International Journal of Science and Mathematics Education*. 2014 Dec 1;12(6):1425-44.
- Bandura, Aself-efficacy: The exercise of control. New York, NY, USA: W. (1997).
- Moravati, zekollah; Shahni eelag, Manizheh; Mehrabi zadeh honarmand, Mahnaz; Kian poor ghah farrokhi, Fateme. The causal relationship between perceived constructive learning environment and math performance with mediation of goal orientation, homework value, attitude toward mathematics and mathematical self-efficacy in high school boy students in Ahwaz. *Journal of psychological achievements*.(2013). P4, No1. [Persian]
- Walker TL, Tracey TJ. The role of future time perspective in career decision-making. *Journal of Vocational Behavior*. 2012 Oct 1;81(2):150-8. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2012.06.002>

Arianfar A, Seyf M.H. The Effect of Future Orientation Causal Model on Self-Regulated Learning with the Mediating Role of Academic Self-efficacy and Task Value among MSc Medical Students (Virtual) in Shahid Beheshti University. *J Med Educ Dev*. 2020; 13 (38) :45-54